

*In De Standaard van 1 april verscheen op bladzijde 24 een opiniestuk van de heren A. Decroo, G. Vanhengel, C. Michel en D. Reynders onder de titel "Waarop wachten we?"
Herman Deweerdt schreef onderstaande reactie naar de redactie van De Standaard. Ze past wellicht niet in de opvattingen van deze krant en werd dus niet opgenomen.*

Geachte redactie

Wij wachten op een diepgaande, grote en evenwichtige staats hervorming.

In De Standaard van 1 april verscheen op bladzijde 24 een opiniestuk van de heren A. Decroo, G. Vanhengel, C. Michel en D. Reynders onder de titel "Waarop wachten we?".

Zij stellen dat een staats hervorming cruciaal is. Zij stellen ook dat er op vier andere cruciale domeinen hervormingen nodig zijn: een gezonde begroting, een hogere tewerkstellingsgraad, sterke pensioenen en een efficiënte justitie. Als de auteurs geloven dat politiek beleid ertoe doet, dan is dit in de eerste plaats een schuldbekentenis namens hun partij en de andere partijen die de laatste tien jaar dit land bestuurd hebben. Waarom zouden zij nu wel kunnen wat ze in het verleden niet gekund hebben? Toch niet door de hulp van die moeilijkdoeners van de N-VA?

De eeuwige blokkade

Dit land blokkeert. Om twee hoofdredenen. Ten eerste: de grendels in de grondwet laten toe dat op 150 volksvertegenwoordigers 45 Nederlandstaligen (30 % van het geheel) of 32 Franstaligen (21 % van het geheel) alles tot in de eeuwigheid kunnen beletten. Ten tweede: er zijn mensen, organisaties en partijen die vooruit willen, die problemen willen aanpakken, die verantwoordelijkheid willen nemen zowel voor de uitgaven als voor de inkomsten; en er zijn mensen, organisaties en partijen die alles bij het oude willen laten, schrik hebben voor verantwoordelijkheid en de kosten door een ander willen laten betalen.

De breuklijn rond de tweede hoofdreden hoeft niet samen te vallen met taalgroepen of Gewesten. In de praktijk van vandaag, en al lang, is dit wel in grote mate het geval. De oorzaken hiervan hebben niets met taal te maken, wel met cultuur. Maar ze hebben vooral te maken met de aard van de problemen. Tientallen echte problemen worden in dit land vervalst door er een Belgisch gemiddelde van te maken, terwijl de echte problemen in de Gewesten en Gemeenschappen zeer verschillend zijn.

De problemen eerst juist stellen

De auteurs geven zelf enkele voorbeelden. Ze zeggen dat met een tewerkstellingsgraad van 61 % ons land achteraan bengelt in het Europees peloton. Dit is juist. Maar het echte probleem is dat de tewerkstellingsgraad in Brussel 54,4 % bedraagt, in Wallonië 56,5 en in Vlaanderen 66,1. Met dit laatste cijfer zitten wij halfweg het Europees peloton. Dit is bijlange niet goed genoeg. Wij moeten naar 70 % en meer!

Oplossingen niet naast maar in de staats hervorming

De oplossingen van de door de auteurs cruciaal genoemde domeinen buiten de staats hervorming liggen in de staats hervorming. Geef aan de Gewesten de vrijheid om hun verantwoordelijkheid te nemen en een beleid te voeren dat beantwoordt aan de wensen van hun bevolking. Als dat in Wallonië meer naar links is zullen we misschien ontdekken dat ze gelijk hebben. Dan kunnen we ervan leren. Als dat in Vlaanderen meer naar rechts is zullen

zij misschien ontdekken dat wij gelijk hebben. Dan kunnen zij ervan leren. Maar laat ten minste een dynamiek ontstaan i.p.v. de eeuwige blokkering. De splitsing van het onderwijs heeft ook niet geleid tot de gevreesde klerikalisering in Vlaanderen.

Splitsing van de sociale zekerheid kan dynamiek op gang brengen

De splitsing van de sociale zekerheid en het arbeidsmarktbeleid zijn krachtige hefboomen om de broodnodige dynamiek op gang te brengen. Dat zal iedereen confronteren met zijn problemen.

- In Vlaanderen hebben we nu al een probleem van vergrijzing. Aan de uitgavenzijde betekent dit hogere kosten voor geneeskundige verzorging, pensioenen en ouderenzorg. Daarentegen hebben we lagere kosten voor werkloosheid en kinderbijslagen. Aan de inkomstenzijde betekent dit hogere inkomsten dank zij onze hogere tewerkstellingsgraad. Vandaag en in de komende jaren zal het saldo positief zijn. Het zal echter niet blijven duren en de anderen zullen het niet voor ons oplossen.
- BHG heeft met zijn veel jongere bevolking en veel immigranten een totaal ander probleem. Aan de uitgavenzijde hogere kosten voor kinderbijslagen en werkloosheid; lagere kosten voor geneeskundige verzorging, pensioenen en ouderenzorg. Aan de inkomstenzijde veroorzaakt de lagere tewerkstellingsgraad natuurlijk lagere inkomsten. Het saldo is negatief.
- In Wallonië is de vergrijzing kleiner dan in Vlaanderen. Maar met enkele jaren vertraging gaat dit Gewest dezelfde weg op. Naast de hogere uitgaven voor werkloosheid zijn ook nu al de uitgaven voor geneeskundige verzorging, pensioenen en ouderenzorg aan de hoge kant. Aan de inkomstenzijde veroorzaakt de lagere tewerkstellingsgraad natuurlijk lagere inkomsten. Het saldo is negatief. Het Marshallplan laat positieve signalen zien. Maar Wallonië leeft ver boven zijn stand. Waalse professoren hebben er al lang voor gewaarschuwd dat meer dan 20 % van de sociale uitkeringen in Wallonië door de Vlamingen betaald worden. Het geld is nu op. De Vlaams-Waalse verhouding is in veel opzichten een afspiegeling van de Duits-Griekse.

Tegelijk een bijdrage in het federaal overheidstekort

De splitsing van de sociale zekerheid en het arbeidsmarktbeleid zijn tegelijk ook krachtige hefboomen om de financiële middelen op het federale niveau op te tillen.

Ten eerste omdat de federale overheid niet langer de snel oplopende kosten van de vergrijzing zal moeten betalen.

Ten tweede omdat als gevolg van de grotere tewerkstelling, waar de Gewesten zullen toe verplicht worden, ook de federaal gebleven belastingopbrengsten zullen stijgen. In onze opvatting is dat de BTW, de accijnzen en de vennootschapsbelasting. Als dit niet waar is, dan moeten we het opgeven en de boeken sluiten. Dan kunnen we niets meer. Tenzij wat we dan onvermijdelijk in heel België zullen moeten doen: diep snijden in allerlei overheidsuitgaven.

In tegenstelling tot de auteurs die vinden dat een staatshervorming alleen onze welvaart niet kan veilig stellen, beweren wij dat alleen een staatshervorming onze welvaart kan veilig stellen, toch ten minste die van de Vlamingen en op middellange termijn ook die van de Walen. Wij wachten dus op een diepgaande, grote en evenwichtige staatshervorming.

Herman Deweerdt

Medewerker AK-VSZ (Aktiekomitee Vlaamse Sociale Zekerheid)